

Briuselis, 2019 09 16
COM(2019) 413 final

2019/0193 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi trečiajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime dėl Sprendimo, kuriuo nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo, vadovaujantis tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalimi

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas yra susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi trečiajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime dėl numatomo priimti Sprendimo, kuriuo nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, kaip nurodyta tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalyje.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio

Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio (toliau – Susitarimas) yra pagrindinė tarptautinė teisinė sistema, kuria siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo gyvsidabrio ir gyvsidabrio junginių, dėl žmogaus veiklos išmetamų į orą ir išleidžiamų į vandenį bei žemę. Joje nagrinėjamas visas gyvsidabrio gyvavimo ciklas nuo pirminės gyvsidabrio kasybos iki gyvsidabrio atliekų šalinimo.

Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šiame susitarime gyvsidabrio atliekos – tai medžiagos arba objektai, a) kurie sudaryti iš arba b) kuriuose yra gyvsidabrio arba gyvsidabrio junginių arba c) kurie užteršti gyvsidabriu arba gyvsidabrio junginiais, kurių kiekis viršija šalių konferencijos apibrėžtinąs slenkstines vertes, ir kurie šalinami arba kuriuos ketinama arba reikia šalinti vadovaujantis nacionalinės teisės arba Susitarimo nuostatomis. Šioje nuostatoje taip pat nurodyta, kad ši gyvsidabrio atliekų apibrėžtis neapima kasybos, išskyrus pirminę gyvsidabrio gavybą, metu gaunamų atliekų (nuodangų, uolienų atliekų ir atsijų), kuriose gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių kiekis nesiekia šalių konferencijos nustatytinų slenkstinių verčių.

Susitarimo 11 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad gyvsidabrio atliekų kriterijus pagal 11 straipsnio 2 dalį atitinkančios gyvsidabrio atliekos turi būti tvarkomos aplinkai saugiu būdu.

Susitarimas įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d.

Europos Sąjunga¹ ir dauguma valstybių narių² yra Susitarimo šalys.

2.2. Šalių konferencija

Susitarimo šalių konferencija (toliau – COP) atlieka Susitarime jai pavestas funkcijas ir tuo tikslu svarsto ir, *inter alia*, imasi bet kokių papildomų veiksmų, kurių gali prireikti siekiant Susitarimo tikslų, įskaitant atitinkamų rekomendacijų priėmimą.

Pagal Susitarimo 28 straipsnį ir Sprendimą MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, kurį COP priėmė per pirmąjį susitikimą (2017 m. rugsėjo 24–29 d.), kiekviena šalis turi po vieną balsą. Tačiau Sąjunga, kaip regioninė ekonominės integracijos organizacija, kai sprendžiami jos kompetencijai priskirti klausimai, savo teisę balsuoti įgyvendina turėdama tiek balsų, kiek yra jos valstybių narių, kurios yra Susitarimo šalys. Sąjunga neturi teisės balsuoti, jei kuri nors jos valstybė narė pasinaudoja savo teise balsuoti, ir atvirkščiai.

¹ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

² 2019 m. birželio 20 d. Minamatos konvenciją dėl gyvsidabrio buvo ratifikavusios dvidešimt trys valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Jungtinė Karalystė, Kroatija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

2.3. Numatomas šalių konferencijos aktas

Antrajame COP susitikime (2018 m. lapkričio 19–23 d.) buvo priimtas Sprendimas MC-2/2³, kuriuo įsteigta techninių ekspertų grupė, kad laikotarpiu tarp susitikimų iki trečiojo COP susitikimo (toliau – COP3) būtų tęsiamos diskusijos dėl su gyvsidabrio atliekomis susijusių slenkstinių verčių. Pagal suteiktus įgaliojimus minėtai grupei visų pirma buvo pavesta kurti metodus ir metodikas, pagal kuriuos būtų galima nustatyti slenkstines vertes, taikytinas nustatant, ar atliekos, įskaitant atitinkamas gavybos metu gaunamas atliekas, yra gyvsidabrio atliekos.

Atsižvelgiant į ekspertų darbo rezultatus, COP3 turėtų būti priimtas sprendimas šiuo klausimu (numatomas aktas).

Numatomame akte bus nustatytos slenkstinės vertės, pagal kurias bus galima nustatyti atliekas, a) kurios sudarytos iš arba b) kuriose yra gyvsidabrio ir gyvsidabrio junginių arba c) kurios užterštos gyvsidabriu arba gyvsidabrio junginiais, ir kurioms bus taikomas Susitarimo 11 straipsnis. Atitinkamai numatomame akte bus apibrėžta su atliekomis susijusių Susitarimo nuostatų, visų pirma jo 11 straipsnio 3 dalies dėl pareigos atitinkamas gyvsidabrio atliekas apdoroti aplinkai saugiu būdu, taikymo sritis.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Siūloma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi, yra pritarti, kad per trečiąjį COP susitikimą būtų priimtas ES *acquis* atitinkantis sprendimas.

Gyvsidabrio atliekos reglamentuojamos ES lygmeniu, būtent 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008⁴, 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų⁵, 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo, iš dalies keičiančia Direktyvą 2004/35/EB⁶, ir 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimu 2000/532/EB, keičiančiu Sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį⁷.

Atliekų srities ES teisės aktai grindžiami pirmiau nurodytos Direktyvos 2008/98/EB 13 ir 17 straipsniuose nustatytu pagrindiniu įsipareigojimu, kurio laikydamosi valstybės narės privalo imtis priemonių, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos nekeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nekenkiant aplinkai. Šiomis nuostatomis įgyvendinamas Susitarimo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytas įsipareigojimas tvarkyti atliekas aplinkai saugiu būdu.

³ Sprendimas MC-2/2 *Su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės*, Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos antrojo posėdžio veiklos ataskaita UNEP/MC/COP2/19, 2018 12 06, skelbiama šiuo adresu: <http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP2/tabid/6355/language/en-US/Default.aspx>.

⁴ OL L 137, 2017 5 24, p. 1.

⁵ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

⁶ OL L 102, 2006 4 11, p. 15.

⁷ OL L 226, 2000 9 6, p. 3.

Iš tiesų, nors ES padėjo parengti Susitarimą, įskaitant jo nuostatas dėl gyvsidabrio atliekų, ir kadangi ES ekspertai reikšmingai prisidėjo rengiant numatomą aktą, atliekų srities ES *acquis* apima daugiau nei Susitarimo 11 straipsnis, nes visos šioje nuostatoje minimos gyvsidabrio atliekos reglamentuojamos ES lygmeniu ir turi būti tvarkomos aplinkai saugiu būdu, nepaisant to, kiek jose yra gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių.

Todėl, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ES gali pritarti numatomo akto priėmimui ir tai atitinka ES *acquis* nuostatas.

Todėl trečiajame Susitarimo šalių konferencijos susitikime ES gali pritarti tik ES *acquis* nuostatas atitinkančio sprendimo priėmimui.

Sąjungos pozicija būtina todėl, kad, priėmus numatomą aktą, Susitarimo šalys turi jį įgyvendinti.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal tarptautinės teisės normas, kuriomis reglamentuojama atitinkamo organo veikla. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų turinį“⁸.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

COP yra įsteigta susitarimu, būtent Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio.

Numatomas aktas, kurį turi priimti COP, yra teisinę galią turintis aktas. Numatomas aktas turi teisinę galią, nes Susitarimo šalys imasi priemonių užtikrinti, kad jis būtų įgyvendinamas ir jo būtų laikomasi.

Numatomu aktu Susitarimo institutinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu

⁸ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas, Vokietijos Federacinė Respublika prieš Europos Sąjungos Tarybą, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su aplinka.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 192 straipsnio 1 dalis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi trečiajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime dėl Sprendimo, kuriuo nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo, vadovaujantis tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalimi

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio⁹ (toliau – Susitarimas) buvo Sąjungos sudaryta Tarybos sprendimu (ES) 2017/939¹⁰ ir įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d.;
- (2) pagal Sprendimą MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, kurį Susitarimo šalių konferencija priėmė per pirmąjį susitikimą, šalys deda visas pastangas, kad visais esminiais klausimais susitartų bendru sutarimu;
- (3) 2019 m. lapkričio 25–29 d. trečiajame Susitarimo šalių konferencijos susitikime turėtų būti priimtas Sprendimas (toliau – siūlomas sprendimas) dėl Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų su gyvsidabrio atliekomis susijusių slenkstinių verčių, kuriuo savo ruožtu būtų apibrėžta Susitarimo 11 straipsnio dėl atliekų taikymo sritis; gyvsidabrio atliekos, kurios atitiktų Susitarimo 11 straipsnio 2 dalies apibrėžtis, pagal Susitarimo 11 straipsnio 3 dalį turėtų būti tvarkomos aplinkai saugiu būdu;
- (4) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Susitarimo šalių konferencijoje, kadangi šis siūlomas sprendimas, jeigu jam bus pritarta, turės teisinę galią, nes Susitarimo šalys turės imtis priemonių, kad įgyvendintų jį nacionaliniu ir (arba) regiono lygmenimis;
- (5) Sąjunga reikšmingai prisidėjo rengiant su atliekomis susijusias Susitarimo nuostatas, taip pat prie ekspertų tarp susitikimų atliekamo darbo, kurio imtasi atsižvelgiant į antrajame Susitarimo šalių konferencijos susitikime priimtą Sprendimą MC-2/2¹¹ ir kurio rezultatais remiantis vėliau buvo parengtas siūlomas sprendimas; Sąjungos *acquis* jau nustatytas reikalavimas visas Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas

⁹ Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio patvirtinta kopija pateikiama adresu <https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf>.

¹⁰ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

¹¹ Sprendimas MC-2/2 *Su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės*, Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos antrojo posėdžio veiklos ataskaita UNEP/MC/COP2/19, 2018 12 06.

gyvsidabrio atliekas tvarkyti nekeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nekenkiant aplinkai, nepriklausomai nuo to, kiek jose yra gyvsidabrio;

- (6) Sąjunga turėtų pritarti tik tuo atveju, jei Susitarimo šalių konferencija priimtų Sąjungos *acquis* atitinkantį sprendimą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi trečiajame Susitarimo šalių konferencijos susitikime, yra pritarti, kad būtų priimtas Sąjungos *acquis* atitinkantis Sprendimas dėl su gyvsidabrio atliekomis susijusių slenkstinių verčių.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*